

LO
Youngsgate 11
0181 Oslo

Vår sak nr.: 2017-AR-02628

Deres ref.: 17/1513-2 693 692/RAEL

Dato: 6.11.2017

HØRINGSSVAR NOU 2017:11 BEDRE BISTAND. BEDRE BEREDSKAP

Vi viser til høringsbrev av 13. oktober 2017.

Vedrørende mandat og metode

Utvalget ble bedt om å se på den fremtidige organiseringen av særorganene i lys av politireformen.

Utredningen bygger på forutsetninger som ikke er godt forankret. Ved omleggingen av politidistriktene til færre og større distrikt har intensjonen vært at distriktene skal utføre flere oppgaver selv, og at særorganenes arbeidsoppgaver skal kunne flyttes ut til politidistriktene. Utredningen forutsetter at endringen i politidistriktene har vært vellykket og at oppgaver dermed kan flyttes. Det er for tidlig å si om særorganenes oppgaver kan ivaretas på en betryggende måte i distriktene. En beslutning om overføring av oppgaver må baseres på reelle erfaringer fra de nye distriktene sammenholdt med kapasitets- og ambisjonsnivåene for særorganenes ansvarsområder. Vi fraråder at det tas beslutninger om overføring av oppgaver før politireformen har blitt evaluert nærmere.

I mandatet er det lagt vekt på det samlede samfunnsoppdraget. Blant annet heter det:
«Politiet må organiseres på en måte som innebærer at det kan styres og utvikles som ett politi, og slik at behov og ressurser kan ses i sammenheng. Polititjenesten skal i stor grad være likeverdig uansett hvor man bor. I tillegg må det sikres god ressursutnyttelse og samhandling mellom politidistrikt og særorgan, herunder også bedre utnyttelse av kunnskap og informasjon.»

I utredningen er det imidlertid særlig politidistriktenes behov som fremheves (kap. 5):
«Politiets gjøremål er omfattende, og målet om et mer helhetlig politi der samfunnets behov og ressurser blir sett i sammenheng, gjør det nødvendig å undersøke nærmere hvilke behov landets tolv politidistrikt har for nasjonale bistandsressurser, både enkeltvis og samlet.»

Utredningen bærer preg av at det er ressursituasjonen til de enkelte politidistrikt som er vektlagt. Dette inntrykket forsterkes ved valg av metodebruk i utvalgets arbeid.

Økokrim

LO er svært opptatt av at arbeidslivskriminalitet håndteres på en god og effektiv måte. Økokrim må styrkes merkbart. Antall saker er i dag ikke tilstrekkelig til å ha en avskrekkende effekt. Politidistriktene har ikke forutsetning for å ta hovedansvaret for etterforskning av arbeidsmiljøkriminalitet. Norge trenger et kraftsentrum mot arbeidsmarkedskriminalitet, med et kompetansenivå som gjør det mulig å respondere på de kriminelle aktørenes økonomiske evne og vilje til å unndra seg straff. Det er nødvendig med en kompetent instans som kan undervise og veilede økoteamene og koordinatorene ute i politidistriktene.

Riksrevisjonens rapport, *Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetenes innsats mot arbeidsmiljøkriminalitet* - Dokument 3:15 (2015-2016) - påpeker og kritiserer politiets henleggelsespraksis i arbeidsmiljø saker. Denne praksisen er tydelig i vedlegget til NOU 2017:5. Kritikken fra tilsyns- og kontrolletatene, Konkursrådet, Statsadvokatens tilsyn og Juristforbundet er særdeles sterk. Dette er en kritikk fagbevegelsen er kjent med og støtter. Det er problematisk at tilsynene ikke finner det formålstjenlig å anmelde saker, fordi politiet sannsynligvis fatter vedtak om henleggelse. Dette er en negativ spiral som svekker tilsyns- og kontrolletatenes og politiets legitimitet. Når rettsapparatet ikke får tilfang av saker, vil det heller ikke utvikles en rettspraksis som er i tråd med kriminalitetsutviklingen. Når alvorlige straffbare forhold ikke blir politianmeldt, vil tilsynenes anmeldelsesstatistikk heller ikke gi et korrekt bilde av omfanget av arbeidsmarkedskriminaliteten. Svakheter i politiets statistikkføring gjør at omfanget av økonomisk motiverte lovbrudd framstår som ubetydelig. I en situasjon hvor bekjempelsen av økonomisk kriminalitet er preget av manglende kompetanse og kapasitet, foreslås det i NOU 2017:11 å svekke denne bekjempelsen ytterligere.

Det er nødvendig at Økokrim bevares i nåværende form og styrkes betraktelig. Vi foreslår at den økonomiske kriminalitetens omfang og innhold utredes.

Utredningen foreslår at miljøkriminalitetsfeltet flyttes til Trøndelag politidistrikt for å få synergieffekter knyttet til Miljødirektoratet og Arbeidstilsynet. Denne konklusjonen er inkonsistent med det utvalget selv sier (s. 118-119) om at det i distriktene ofte er for tette bånd til lokalmiljø i forbindelse med faunasaker. De påpeker også at det ofte er sterke sammenknytninger mellom miljøkriminalitet og økonomisk kriminalitet.

Vi støtter dissensen til utvalgsmedlemmene Fause og Paulsen om at Økokrim bør bestå slik de er organisert i dag, og at det ikke er behov for å flytte etterforskning av alvorlig miljøkriminalitet til Trøndelag politidistrikt.

Politiets utlendingsenhet - utlendingsfeltet

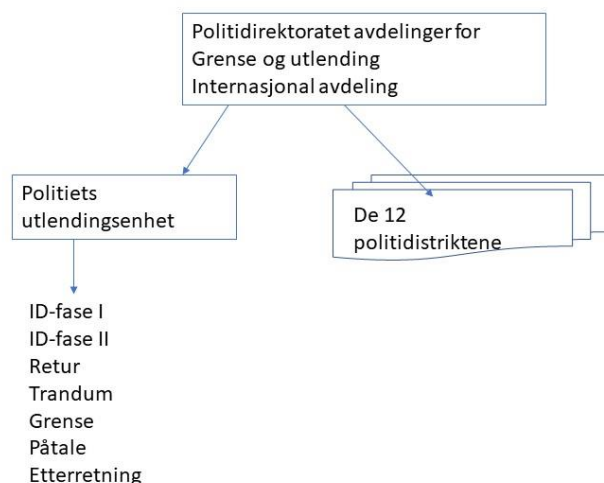
Politiets utlendingsenhet (PU) utfører viktige oppgaver på migrasjonsfeltet. PU ble opprettet som særorgan i 2004 for å effektivisere, styrke og samordne politiets innsats på

utlendingsfeltet, som til da hadde fremstått som ujevn og fragmentert. PU bistår og får bistand fra politidistriktene for å gjennomføre tvangsmessige returer, og gjennomfører kompetansehevingstiltak innenfor utlendingsforvaltningen i politidistriktene. Utvalget foreslår radikale endringer i organiseringen av utlendingsfeltet. De områdene PU har ansvar for skal deles opp i fire enheter; utlendingsinternatet ved Trandum er foreslått overført til Kriminalomsorgen, arbeidet knyttet til identitet er foreslått flyttet til Nasjonalt identitetssenter (NID) og/eller Kripos, arbeidet knyttet til stab og analyser er foreslått lagt til Politidirektoratet og arbeidet med registreringen av asylsøkere er foreslått lagt til politidistrikt Øst.

Forslaget har store samfunnsøkonomiske kostnader ved at man oppretter en ad hoc-basert tilnærming til feltet. Håndtering og iverksetting av vedtak på utlendingsfeltet har store individuelle konsekvenser for den enkelte utlending. Det er viktig å ha beredskap for å håndtere migrasjonsbølger.

Endringsforslag på dette feltet må være faglig forankret. Utlendingsfeltet har behov for en tydeligere rød tråd i asylarbeidet fra ankomst til uttransportering. Det er behov for å flytte deler av Politidirektoratets avdelinger inn i PU. I tillegg bør PU tilføres påtalemyndighet for å kunne fullføre kjeden. Vi foreslår følgende modell for å ivareta helheten innenfor utlendingsfeltet:

Modell 1 migrasjon

Trandum er en integrert del av politiet. Det er ikke ønskelig å overføre internatet til kriminalomsorgen, hvis oppgave er *straffegjennomføring*. Politiets oppbevaring av mennesker som skal reise ut innbefatter også barn og familier.

Sivilombudsmannen har gjentatte ganger kritisert forholdene ved Trandum. Dette er forhold

som må tas alvorlig og som det må legges ned betydelig innsats for å endre. En overføring av Trandum fra politiet til kriminalomsorgen er verken riktig eller et tilstrekkelig tiltak for å utbedre situasjonen.

Ved overgangen til 2017 ble budsjettmidler til bort- og utvisning overført fra PU til politidistriktene. Enkelte politidistrikt har fulgt opp formålet med budsjettildelingen, men resultatet totalt sett er nedadgående. Per 1. oktober har politidistriktene transportert ut 2635 personer. Dette er 43 % av 6 000 som var måltallet for 2017.

Utrykningspolitiet - trafikksikkerhet

Utrykningspolitiets (UP) oppgaver er trafikksikkerhetsarbeid, kriminalitetsbekjempelse på vei og bistand og beredskap. Tidligere forslag om å legge ned UP har ikke blitt gjennomført, av bekymring for at politiet i sin travle hverdag ikke har mulighet til å prioritere dette arbeidet godt nok og at liv vil gå tapt.

I januar 2017 ble politiets ATK-senter flyttet til UP fra Møre og Romsdal politidistrikt. Denne endringen ble gjennomført for å få en helhetlig organisasjon i politiet som ivaretar trafikksikkerhetsarbeidet og metodisk arbeider med å få ned antall trafikkforseelser. Utvalget har ingen drøftinger eller konsekvensanalyser knyttet til denne overføringen. Politidistriktene kan allerede i dag benytte seg av de ressursene som UP disponerer gjennom bistandsinstruksen. UP utgjør en viktig reserve for politiet og har plikt til å bistå politidistriktene når det er behov for ekstra politipersonell.

LO viser til uttalelser fra Trygg Trafikk og Norges Automobilforbund om at eksistensen av et eget Utrykningspoliti har en selvstendig preventiv effekt, og bidrar til tryggere ferdsel på vei. Det vil i lang tid fortsatt være behov for å skjerme trafikksikkerhetsarbeidet i et eget særorgan hvor profesjonalitet og helhetlig tenkning innenfor trafikksikkerhet er retningsgivende. Vi anbefaler derfor at UP opprettholdes.

Kripos – cyber NC3

Kripos nyter høy tillit i befolkningen og internt i politiet. Utredningen foreslår nye organisasjonsledd lagt til eller i tilknytning til Kripos. Det «gamle» Kripos skal fortsatt bestå, men utvalget ser for seg at det iverksettes en cybersatsing. Flertallet i utvalget ønsker å legge Økokrim som en egen søyle under Kripos.

Vi støtter forslaget om å opprette en egen cyberenhet knyttet til Kripos, og imøteser en satsing på cyberfeltet. Dette arbeidet må igangsettes så snart som mulig. Utredningen gir en god beskrivelse av situasjonen i dag, utfordringer i fremtiden og hvordan dette kan organiseres. Cyberproblematikk må utgjøre en helhetlig satsing, styrkes og medføre viktige kompetanseløft for norsk politi. Svindel på nett, identitetstyverier og overgrep på nett har allerede blitt det som utgjør hovedvekten av hverdagskriminaliteten i dag. Det er besluttet å iverksette planene om å utbygge et NC3, og i Plan- og rammeskrivet til Politi- og

lensmannsetaten er dette oppdraget gitt Kripos og skal implementeres over fire år. Det er imidlertid ikke avsatt budsjettmidler til dette arbeidet, og vi er bekymret for at dette innebærer at man ikke får gjennomført satsingen etter intensjonen.

Cyber må bli et satsingsområde i politiet, og må føre til opprettelsen av egne organisasjonsenheter som ikke trenger å være lokalisert ved Kripos. Allerede i dag foreligger det egne organisasjonsenheter i distriktene som ivaretar digitalt politiarbeid. Rekruttering og oppbygging av sterke fagmiljøer kan også foregå utenfor Kripos, men det er neppe realistisk at alle politidistrikt utvikler like gode kapasiteter og fagmiljø. I et langsiktig strategisk perspektiv bør man vurdere å satse ekstra på ett eller to politidistrikt hvor utdanning av teknologisk personell allerede er tilstedeværende for å få gode synergieffekter. Dette vil også være god distriktpolitikk.

Beredskap

Beredskapstroppen er spydspissen i politiets beredskap mot tung kriminalitet og terror. Den er for tiden underlagt Oslo politidistrikt (OPD) og er delvis implementert som en viktig del av den daglige politiressursen på gata i hovedstaden. Dagens organisering gir beredskapstroppen flere viktige effekter i tillegg til å være den viktigste bistandsressursen mot terror og andre alvorlige hendelser i Norge.

Utvalget konkluderer med at beredskapstroppen bør organiseres ut av OPD og legges direkte inn under POD.

I dag utgjør beredskapstroppen en betydelig ressurs for OPD og koordineres smidig og effektivt gjennom operasjonssentralen til OPD. Dette gir beredskapstroppen relevant og viktig trening gjennom virkelige oppdrag ute i feltet. Det gir god kunnskap om hovedstaden og alle dens strategisk viktige bygg og institusjoner. Kommandolinjen og koordineringen blir effektiv og tydelig gjennom en trent og erfaren operasjonssentral den dagen behovet oppstår.

I dag finansierer OPD om lag halvparten av hva hvert enkelt årsverk i beredskapstroppen koster. Dette beløpet tilsvarer omtrent kostnadene for ett helt årsverk for en ordinær politibetjent. Dersom man trekker beredskapstroppen ut av tjeneste i OPD må denne ressursen erstattes av ordinært mannskap, slik at bemanningen styrkes tilsvarende innenfor eget budsjett. Dette fører igjen til at det kan frigjøres midler som kan følge beredskapstroppen inn i en organisering direkte underlagt POD.

Dette vil medføre at POD sitter igjen med en beredskapstropp som er halvveis finansiert, og den totale kostnaden vil øke betraktelig. I tillegg kommer utgiftene til oppbygging og drift av en helt ny organisasjon for beredskapstroppen. Troppen vil heller ikke falle naturlig inn som en del av den daglige politiressursen, og man vil miste mesteparten av effekten av landes best trente mannskaper. Forslaget innebærer en lite hensiktsmessig bruk av ressurser.

Sammenslåing av Politihøgskolen og Kriminalomsorgens utdanningscenter

Utvalget foreslår å slå sammen utdanningsressursene knyttet til utdanning av politi og personell innenfor kriminalomsorgen. Det er allerede vedtatt at dette skal gjennomføres, og vi støtter forslaget.

Vi er imidlertid opptatt av at det foretas grundige vurderinger knyttet til lokalisering. Dagens lokalisering i Oslo-området sikrer et mangfold i søkermassen og bevaring av etablerte fagmiljø og nettverk. For å sikre det sivile preget norsk politi skal ha og tilgangen på kvalifiserte lærerkrefter, er det klokt å fortsatt ha en høyskole i hovedstadsområdet.

Noen kommentarer til den samfunnsøkonomiske analysen

Utvalget mener å kunne foreta innsparinger på personell som er knyttet til administrative oppgaver i særorganene, og at de først og fremst ser for seg at dette gevinstpotensialet skal finansieres ved sluttpakker. Gevinstpotensialet innenfor økonomiansatte er allerede er tatt ut gjennom sentralisering av lønns- og regnskapstjenestene i politiet. Utvalget har selv pekt på at HR-ressursene i særorganene ikke er høye. Hvorvidt det kan oppnås ytterligere besparinger i årsverk er et åpent spørsmål. Partene har etablert omstillingsavtaler som ivaretar de ansattes rettigheter under omstilling på en bedre måte en ensidig bruk av sluttpakker.

Med hilsen
NORSK TJENESTEMANNSLAG

Kjersti Barsok
første nestleder

Torstein Brechan
forbundssekretær